

Sosiaali- ja terveysministeriö

Viite: VN/31908/2023

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi (sairaalat)

Turun ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto hallituksen esitykseen laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta ja siihen liittyvistä lakimuutoksista. Turun ammattikorkeakoulu yhtyy muiden ammattikorkeakoulujen lausuntoihin, joiden mukaan lakimuutos edellyttää hyvinvointialueiden ja ammattikorkeakoulujen tiivistä ja suunnitelmallista yhteistyötä koulutuksen järjestämiseksi.

Lakiesityksen valmistelussa ei ole riittävästi huomioitu harjoittelupaikkojen riittävyyden varmistamista, vaikka samalla pyritään varmistamaan ammattilaisten saatavuus ja lisätään koulutuspaikkoja ammattikorkeakouluissa erityisesti sairaanhoitajakoulutuksessa. Koulutuspaikkojen lisäys kasvattaa entisestään laadukkaiden ja monipuolisten harjoittelupaikkojen tarvetta. Lakimuutoksen yhteydessä tulisi huomioida koulutuksen monimuotoisuus ja siihen liittyvä harjoittelupaikkojen tarve muun muassa avoimen väylän kautta tulevien opiskelijoiden ja EU- ja ETA-maiden ulkopuolella tutkinnon suorittaneiden laillistamiseksi. On todennäköistä, että S2-kielisten opiskelijoiden harjoittelupaikkojen tarve tulee lisääntymään, jolloin hyvinvointialueilla tulee olla valmius ohjata myös heidän harjoitteluun.

Lakimuutoksessa esitetyt toiminnan keskittämiset lisäävät painetta kasvattaa harjoittelupaikkojen määrää yliopisto- ja keskussairaaloihin, joissa harjoittelupaikkojen määrä on jo nykyisellään riittämätön.

Sairaanhoitajan tutkinto edellyttää noin 50 viikon harjoittelua ja sitä säätelee ammattipätevyysdirektiivi ja sen muutosdirektiivi (2013/55/EY). OKM ohjeistus direktiivin tulkinnasta määrittelee lisäksi, että harjoittelun tulee tapahtua todellisessa asiakas- tai potilastilanteessa ammattilaisen ohjaamana. Tällöin esimerkiksi simulaatiot eivät voi korvata kliinistä opetusta ja harjoittelua.

Lakimuutoksessa esitetyt toiminnan keskittämiset voivat aiheuttaa harjoittelupaikkojen saatavuuden vähentymistä alueilla, joilla ei ole erikoissairaanhoidon yksiköitä tai niiden toiminta on nykyistä suppeampaa. Muutokset voivat heikentää ammattilaisten saatavuutta erityisesti kasvukeskusten ulkopuolella. Erikoissairaanhoidon toimintojen keskittyminen alueellisesti voi heikentää röntgenhoitajien ja bioanalyttikkojen harjoittelupaikkojen vähentymistä muilla alueilla ja vaikuttaa koulutusten aloituspaikkojen määrään.

Esityksen vaikutusarvioista

Muutoksen vaikutukset koulutuksen järjestämisen edellytyksiin ja harjoittelupaikkojen saatavuuteen tulee selvittää kansallisella tasolla.

Harjoittelupaikkojen määrän ohella muutoksen yhteydessä on arvioitava harjoittelujen sisällöllinen osaamisen kehittyminen. Tämä vaikuttaa olennaisesti siihen, mitä harjoittelupaikkoja tarvitaan. Harjoittelupaikkoja ei voida rinnastaa suoraan potilaspaikkojen määrään. Palvelujärjestelmän muutosten yhteydessä ammattikorkeakoulut ovat todenneet, että muun muassa kotihoidon ja kotisairaalapalvelujen lisääntyessä ja korvaten sairaalahoitoa opiskelijoiden harjoittelupaikat eivät ole samassa suhteessa lisääntyneet vaan vähentyneet. Palvelujärjestelmää kehittäessä tulisi huomiota kiinnittää siihen, että muutokset eivät vähennä entisestään alan opiskelijoille soveltuvien ammattitaitoa edistävien harjoittelupaikkojen saatavuutta.

Lakiin tulisi lisätä hyvinvointialueille velvollisuus järjestää riittävä määrä harjoittelupaikkoja alan opiskelijoille ja velvoite seurata harjoittelupaikkojen tarvetta ja riittävyttä yhteistyössä ammattikorkeakoulujen kanssa alueellisesti ja yhteistyöalueittain sekä raportoida tästä sosiaali- ja terveysministeriöön.

Turun ammattikorkeakoulu korostaa hyvinvointialueiden ja ammattikorkeakoulujen tiivistä yhteistyötä koulutuksen järjestämisessä. Lakiesityksessä ei ole huomioitu harjoittelupaikkojen riittävyttä, vaikka koulutuspaikkoja lisätään ja se kasvattaa laadukkaiden ja monipuolisten harjoittelupaikkojen tarvetta. Muutos voi johtaa opintojen viivästymiseen harjoittelun muodostuessa valmistumisen esteeksi. Lakimuutoksen yhteydessä tulisi huomioida lisäksi koulutuksen monimuotoisuus. Erikoissairaanhoidon keskittäminen voi lisäksi heikentää harjoittelupaikkojen saatavuutta alueilla, joilla ei olisi erikoissairaanhoidon yksiköitä tai toimintoja. Lakiin tulisi lisätä velvollisuus järjestää riittävä määrä harjoittelupaikkoja ja seurata niiden riittävyttä yhteistyössä hyvinvointialueiden ja ammattikorkeakoulujen kesken.

Anne Isotalo

Koulutusjohtaja
Turun ammattikorkeakoulu
Terveys- ja hyvinvointi -sektori